

Štev. 16.

Leto 8.

Izhaja dvakrat na mesec.

Naročnina četrtletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravnništvo:

Ljubljana, Miklošičeva c. (palača Del. zbor nice) kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Delavci in nameščenci v borbi za svoje pravice.

Združena delavska strokovna zveza Jugoslavije je na svoji zadnji seji obširno razpravljala o položaju delavstva ter zavzela k temu svoje stališče kot direktivo za bodoče delo. Iz zaključkov posnemamo glavne misli.

Delavci in nameščenci niso oni, ki bi zahtevali odnoso provocirali borbo in spore. Borba se jim vedno usiljuje in oni jo morajo sprejeti radi samoobrambe.

Delavstvo zahteva delo, ker hoče pošteno živeti. Ko pa išče delo, naleti na najslabše delovne pogoje. Plače, ki jih dobe, so tako sramotno nizke, da z njimi ne morejo shajati niti samec, kaj šele družina. Delovni čas in zahteva po vedno večji produkciji pri teh mizernih plačah daleko presega moči človeškega organizma.

Pojedinec je brez vsake moči...

Neznosno stanje, v katerem žive delavci, ni nastalo šele sedaj, marveč traja že leta in leta. Pojedinci so se skozi desetletja poskušali upreti izrabljanju in pridobiti pravice, a vsi poizkusi pojedincev so bili brezuspešni, ker so bili izročeni na milost in nemilost delodajalcu.

Pomoč je edino le v organizaciji!

Vsled takih izkušenj so delavci začeli uvidevati, da je edini izhod v organizaciji in potom organizacij so dosegli prve uspehe. Organizacije so se vedno borile za zaščito vseh delavcev ter so predstavljale delovne pogodbe prve načrte za zakonsko zaščito delavstva. — Delavstvo je vedno bolj uvidevalo potrebo organizacije in se je vedno tesneje združevalo ter potom organizacij gradilo svojo zaščito in svoje pravice.

Delodajalci proti delavstvu.

Proti tej akciji delavstva nastopajo kapitalisti tako kot posamezniki, kakor kot celota potom svojih zvez, koncernov in kartelov ter mednarodnih organizacij ter pri tem ne izbirajo nikakih sredstev. Glavna njihova želja je, da bi bili delavci neorganizirani, ker so jim delavci kot poedinci popolnoma prepuščeni in se ne morejo upreti. Za to nastopajo z vsemi mogočimi sredstvi, da preprečijo ustanovitev organizacije. — Vse, kar daje delavstvu moč in odporno silo, smatrajo za škodljivo kapitalistom, zato so proti tarifnim kolektivnim ugovorom, proti zakonski zaščiti, nastopajo celo proti zavarovanju delavcev, volitvam delavskih zaupnikov ter osnovnim delavskim pravicam. Z eno besedo: hočejo, da ostanejo delavci brezpravna raja.

Žolte organizacije — agenti delodajalcev.

Pretežna večina naporov delodajalcev, da odvrnejo delavstvo od organizacij ter ukinejo delavsko zakonsko zaščito, je ostala brezuspešna, ker se je napad razlil ob odločni fronti svobodnih delavskih organizacij.

Po tem neuspehu so delodajalci posegli po drugem sredstvu. Kapitalisti so začeli ustanovljati med delavci in nameščenci svoje lastne »delavske organizacije«, katere so izdatno podprli z denarnimi sredstvi ter jih priporočali na vseh odločujočih mestih. Tem svojim organizacijam so ukazali, da morajo zahtevati »revizijo« delavske zakonodaje, spremembo delavskih zbornic in seveda razpust delavskih svobodnih organizacij. Na delavstvu je, da tudi ta napad kapitalistov najodločneje zavrne.

Današnji položaj zahteva prav resnih ukrepov.

Slepa mržnja proti delavstvu in pa brezobzirna borba ni rodila nikakih dobrih rezultatov. Drago so bile plačane izkušnje pretekle dobe, ko se je prega-

nalo delavske organizacije in je veljalo načelo, da javne oblasti ne smejo intervenirati v sporih med delom in kapitalom, češ, da je to privatna zadeva delodajalcev in delavstva.

Vse moderne države so začele graditi zaščito ekonomsko slabih ter so postavile temelj socialni politiki, da omogočijo razvoj narodnega gospodarstva.

Gospodarska kriza razsaja tudi pri nas, saj je bilo letos meseca marca zaposlenih le 496.566 delavcev in nameščencev napram 608.803 zaposlenim leta 1930. Ta armada nezaposlenih predstavlja najvažnejši problem za nas vse. Ta množica more živeti le, če dela.

K temu pa moramo podčrtati še drugo važno dejstvo. Vsakih 10 let se pomnoži število prebivalcev pri nas za 2 miliona. Na kmetih vsa ta nova množica ne najde dela in zaslužka, zato pritiska v mesta, da najde zaposlitev v industriji.

Nizke cene kmetijskih pridelkov in omejen izvoz pa so široke kmečke mase prisilile, da svoje potrebe omeje na minimum, industrija, obrt in trgovina pa tudi vsled tega zmanjšuje obrate, kar povzroča novo brezposelnost. Na poslabšanje gospodarske krize pa zlasti vplivajo novo snujoči se industrijski karteli, od katerih ima korist le ozek krog kapitalistov, ki kljub krizi obdržijo svoje prekomerne dobičke na škodo naroda kot celine, a še posebno na škodo delavstva in nameščencev.

Naše narodno gospodarstvo mora nastopiti nova pota in dobiti nov razmah. Zato je potrebno, da imamo izdelan državni gospodarski program, katerega zamore v današnjem družabnem redu izdelati edino avtoritativen državni gospodarski svet, v katerem mora imeti zadostno zastopstvo delavstvo in nameščenci.

Med najvažnejše naloge spada seveda skrb za zaposlitev tisočev in tisočev nezaposlenih delavcev in nameščencev. Na zaposlitev v inozemstvu kakor je bilo to mogoče pred vojno, danes ni misliti, zato moramo zaposliti vse te ljudi doma.

Prva možnost njih zaposlitve je izvedba javnih del, v prvi vrsti cest, železnic, kanalov, pogozdovanje, regulacij rek itd., kar bi morale izvršiti občine, banovine in država kot taka.

Ker iz izrednih budžetnih sredstev ni mogoče začeti večjih javnih del, naj se najdejo sredstva z razpisom prisilnega posojila, s katerim naj se mrtve kapitalne zopet spravi v promet.

Velik del brezposelnih bi se dalo zaposliti, če bi se strogo izvajale odredbe o delovnem času in najstrožje postopalo proti vsem, ki te odredbe kršijo in bi se moralo v svrhu tega delovanja inspekcij dela pojačati.

Dokler pa se ne bo organiziral in začel izvajati tudi mednarodni gospodarski načrt, moramo računati z gospodarsko krizo in trajno brezposelnostjo. Vsled tega se mora uvesti in spopolniti obvezno zavarovanje zoper brezposelnost, sredstva borz dela je treba pojačati z dotacijami države, občine pa morajo skrbeti, da bodo imele v lastnih proračunih potrebna sredstva za brezposelne občane in vzdrževanje azilov.

S posebnimi zakoni je treba urediti tudi stanovanjska vprašanja in zagotoviti stanovanjsko zaščito brezposelnemu delavcu, da bo imel krov nad glavo in ustvariti posebne fondе pri občinah z uvedbo posebnega hišnega davka, iz katerih bi se plačevale najemnine za brezposelne.

Glavna zahteva delavstva pa je zagotavljanje eksistenčnega minimuma in zagotavljanje svobode sindikalnih organizacij.

Preprečiti je treba za bodočnost, da

bi kapitalisti izrabili gospodarsko krizo in brezposelnost ter z reduciranjem plač pod minimum ogrozili obstoj delavskih družin, enako pa je treba delavstvu osigurati popolno svobodo organiziranja, da bodo zamogli delavci priti do vpliva ter si priboriti oni položaj, ki jim po njihovi zaslugi tudi pripada.

Delavstvo širom Jugoslavije pa se mora zavedati, da rešitev ne bo prišla

nekoč od zgoraj z raznimi uredbami in pravilniki, da ne bi doseglo tega brez požrtvovalnega dela v strokovnih organizacijah, nego z odločnostjo in samozavestjo si bo moralo svoje pravice priboriti. V borbi pa bode delavstvo uspešno le, ako bo nastopalo enotno v svobodnih delavskih organizacijah, v borbi za svojo svobodo in za očuvanje ter spopolnitev svojih razrednih institucij in zakonskih pravic.

Železničar — kaj je tvoja dolžnost?

§ 71 zakona veli, da se mora uslužbenec pokoriti zakonom.

§ 189 zakona predvideva za uslužbenca, ki prekrši predpise, pravilnike, navodila in naredbe, ali ne izvrši dolžnosti, predpisanih z zakonom, v službi ali zunaj nje, celo disciplinsko kazen.

Na podlagi teh določb se zahteva od tebe izpolnjevanje vseh zakonov in predpisov tam, kjer nalagajo dolžnosti.

Prva tvoja dolžnost je vsled tega, da ti zahtevaš izvajanje predpisov in zakonov tudi tam, kjer predvidevajo tvoje pravice.

Sodrug! Več kot sto reduciranih železničarjev je v ljubljanski direkciji še vedno na cesti in njih družine težko čakajo, kdaj bo njih hranitelj zopet poklican nazaj v železniško službo, kdaj bo zopet lahko odrezal kos kruha.

§ 117 zakona o drž. prom. osobju odreja, da se mora uslužbenca, ki je dovršil v aktivni eksekutivni službi 25 let, v neeksekutivni službi 30 let, ali pa če je prekoračil 60. leto starosti, na njegovo prošnjo upokojiti. Ta prošnja se mora uvaževati v enem mesecu od dne, ko je prispeela na pristojno mesto.

Nastavljenec, ki izpolnjuješ te pogoje, zavedaj se, da je tvoja dolžnost, da upoštevaš to odredbo zakona in zaprosiš za upokojitev in narediš tako mesto enemu onih brezposelnih reducirancev, ki trepetajo sedaj pred zimo.

Železničar, ki izpolnjuješ predpise gornjega paragrafa, zavedaj se, da čaka morda lepo število tvojih mlajših tovarišev že od leta 1923 na pr. v kategoriji zvančnikov II-2 ali I-2, ali činovnikov IX. in ne morejo napredovati, ker v višji skupini, v kateri si tudi Ti, ni mesta.

Naredba o določitvi delovnega časa za nastavljeno železniško osobje predvideva za strojno in vlakospremno osobje osemurnik z razporedi, ki naj obsegajo 30% delovnega časa, 20% odmora izven domicila, a 50% za odmor v domicilu. Najdaljši delovni čas sme znašati po razporedu 14 ur.

Za postajno osobje na postajah z nepretrganim prometom je predvidena 12 urna služba z na to sledečim odmorom 24 ur s pravico do odmora 24 ur dvakrat na mesec.

Na postajah s šibkejšim prometom je predvidena 24 urna služba s sledečim odmorom 24 ur in s pravico do odmora po 24 ur dvakrat na mesec. — Na postajah z malim prometom je predvidena permanentna služba, vendar pa mora biti uslužbenec na taki postaji prost od 8 ure zvečer do 6. ure zjutraj. Tudi ti uslužbenec imajo pravico do dveh odmorov po 24 ur mesečno.

Železničar, ti poznaš te predpise. Povej, kaj si storil, da bi se ti predpisi tudi dejansko izvajali? Tvoja dolžnost je, da vsaj odslej podvzameš vse, da se bodo ti predpisi dejansko izvajali in kadar se te sili na daljšo službo, zahtevaj s prijavo od naslednje višje instance, da se izvaja zakon.

Glavna tvoja dolžnost pa je, da si zaveden član železničarske organizacije, da posvetiš tudi del prostega časa agitaciji med še neorganiziranimi, da tako

jačaš moč organiziranega proletarijata v njegovi borbi za boljšo in pravičnejšo bodočnost.

Delavec — zavedaj se svojih pravic!

Delavec, ti in tvoja družina imata tudi pravico do človeka dostojnega življenja! Marsikatera pravica ti je zagantirana v obsejeh predpisih in naredbah, vendar jo ne uživaš.

Zakaj jo ne uživaš?

Ker večkrat sam ne podvzameš potrebnih korakov, da bi se Ti dala zagantirana pravica, marveč molče trpiš in prenašaš vsako gorje v upanju, da bo že morda enkrat boljše.

Prvi korak za doseg svojih pravic narediš s tem, da se organiziraš! Drugi korak pa narediš s tem, da se začneš zavedati svojih pravic in kjer so ti kršene, da zahtevaš njih izvršitev.

Delavski pravilnik ti garantira, prodgovni delavec, najmanj 160 delovnih ur mesečno. Ako se ti ta pravica krši, zahtevaj s kolka prosto prošnjo, da se pravilnik tudi v tej določbi izvaja in tebi plača najmanj 160 delovnih ur.

Pravilnik predvideva, da moraš dobiti po treh letih neprekinjene službe, ako si že 24 let star in vojaščine prost ter še nisi prekoračil 36. leto starosti, avtomatično stalnost. Obenem s stalnostjo seveda moraš biti sprejet v penzijski fond, ter imaš pravico na redni letni dopust.

Pravilnik predvideva, da se mora vsako čezurno delo plačati s 50%. Ako ne dobiš tega čezurnega dela izplačane, ga zahtevaj s kolka prosto vlogo, ker nikjer ne predvideva pravilnik, da se te v takem slučaju pošlje drugi dan za toliko ur domov.

Pravilnik predvideva, da dobiš v slučaju dela izven svoje domicilne postaje ali edinice, dijete. Ako dijet ne dobiš izplačanih, zahtevaj izplačilo s kolka prosto vlogo od direkcije.

Enako se moraš zavedati tudi vseh pravic in kakor vestno izpolnjuješ vse dolžnosti, ki jih nalagajo predpisi, skrb, da boš enako vestno zahteval tudi izpolnitev vseh pravic, ki jih predvidevajo predpisi.

Predpostavljeni — kaj je vaša dolžnost?

Vaša dolžnost je, da ukrenete vse potrebno, da se služba v redu izvršuje ter morate biti pravičen predstojnik vam podrejenim. Kakor pa morate skrbeti za interese službe v vašem delokrogu, enako in še bolj je vaša dolžnost skrbeti za to, da pride vam podrejeno osobje do vseh pripadajočih mu pravic. Ena glavnih vaših dolžnosti je, da dosežete pri direkciji zadosten stalež osobja, da zamorete dati osobju redni letni dopust, proste dneve, nadomestnike za slučaj bolezni in da lahko sestavite v smislu osemurnika turnuse.

Podrejeno osobje naj ne vidi v vas le onega, ki ga zaslišuje in kaznuje, marveč delajte tako, da bo v vas v prvi vrsti videlo svojega zagovornika, ki se vedno in povsod potegne za interese dodeljenih mu uslužbenecv.

Zavedajte se, da le od zadovoljnega uslužbenca, ki ga ne tarejo skrbi, zamorete pričakovati res dobre in v redu izvršene službe, da to poskrbite, da bo osobje prišlo vsaj do onih pravic, ki so mu zagantirane z zakoni in pravilniki.

Za delavstvo!

Direkciji v Ljubljani smo predložili sledečo predstavko:

1. Izplačilo delavske diference. Ko ste nastopili mesto direktorja smo na Vas apelirali, da bi zastavili ves svoj vpliv pri višjih instancah v Beogradu, da se končno izplača delavstvu tudi v ljubljanski direkciji pripadajoča diferenca od prevedbe na urne plače iz leta 1923. Kakor Vam je znano, se je ravno vsled podržavljenja bivše južne železnice prevedba delavstva južne železnice zavlekla v nekaterih edinicah za celo leto ter imajo dobiti delavci večje vsote na račun diference.

Pripominjamo, da je bila diferenca v celoti že davno izplačana v delavnici Zagreb ter da je bila sedaj začetkom septembra izplačana tudi delavstvu v zagrebški direkciji, samo delavstvo ljubljanske direkcije še vedno čaka na izplačilo. Gotovo Vam je dobro poznan neznosen položaj, v katerem se nahaja delavstvo vsled opetovanih redukcij plač, brezplačnih dopustov ter znižanja delovnega časa ter da vlada skoraj v vseh delavskih družinah nepopisno pomanjkanje. Stojimo na pragu zime, na katero ni niti ena delavska družina pripravljena ter se obračamo do Vas, gospod direktor, da vplivate v Beogradu, da se delavska diferenca končno tudi delavstvu ljubljanske direkcije izplača.

2. Oddaja železniškega sveta v namem. Koncem oktobra poteče zopet najemniški rok za železniški svet ob progah. Letošnja izkušnja je dokazala, da je sistem uvedenih licitacij za eno leto obojestransko škodljiv ter ne donese železniški upravi nikakega vidnega denarnega efekta, pač pa zelo prizadene zlasti vse nižje uslužbenke, ki morajo danes gledati na sleherni dinar. Ako se oddaja svet le za eno leto, gleda vsak najemnik, da zemljišče čim bolj izkoristi dotično leto, ker ne ve, ali bo prihodnje leto še lastnik.

Predlagamo, da bi se oddajala zemljišča železničarjem za dobo šestih let in da bi imeli pri oddaji prednost vsi gnotno šibkejši in še le, ako v teh vrstah ne bi bilo zadostno reflektantov, da bi se ostanek sveta razdelil med one, katerih prejemki že omogočajo vzdrževanje družin. Če se odda svet za dobo šest let, vsakdo lahko svet pravilno gnoji in obdelava, ker lahko računa, kaj bo na dotičnem svetu sadil prihodnje leto.

Privatne osebe naj se izključijo od najemnine železniškega sveta.

Strogo naj se pazi, da se prepreči le-

tošnje nepravilnost, ko so nekateri bolj situirani zlicitali veliko sveta, dočim drugi potrebnejši in revni, ki niso mogli konkurirati, niso dobili nič ali pa le malenkost slabega sveta.

Končno predlagamo še, da železniška uprava z objavo prepovedi vsem posestnikom ob železnici zganjenje živine pri oranju in obračanje na železniškem svetu, ker se dela s tem velika škoda železničarjem. Skoraj povsod orjejo privatni posestniki čisto do železniškega sveta in pri obračanju seveda pomanjajo z živino nasev in travo na železniškem svetu. Prosimo, da bi direkcija nujno o tozadevni prepovedi obvestila vse prizadete občine, da to razglasijo na običajen način vsemu prebivalstvu.

3. Ponovno znižanje prejemkov delavstva. Začetkom tekočega meseca je bilo kurilniško in delavniško delavstvo zopet težko prizadeto, ker se je istočasno z znižanjem delavnega časa reduciralo prejemke za nad 13%, med tem, ko že obstoječa redukcija pri progovnih delavcih dosega tudi 20% že itak daleko nezadostnih plač. Če upoštevamo to redukcijo znaša danes začetna plača delavca na progi pri osemurniku le Din 15.—, a plače preko Din 30.— pri osemurniku so naravnost redke.

Začetkom budžetnega leta so vsi odločujoči zatrjevali, da je budžet v ravnovesju.

Apeliramo na Vas, da bi v Beogradu dokazali, da je potreba to redukcijo takoj ukiniti in zasigurati delavstvu najmanj vse one prejemke in pravice, ki jih predvideva delavski pravilnik.

4. Podeljevanje dopusta delavstvu. V nizu odredb o štednji je tudi odredba glede nedovoljevanja dopusta delavcem. Zlasti pri progovnih sekcijah so zelo redki slučajji, da bi delavec dobil dopust in ker se bliža leto koncu, je več kot sigurno, da bo pretežna večina delavskega dopusta ostala neizrabljena. Zelo neugoden vtis naredi na delavce dejstvo, da je za predpostavljene, ki niso izloženi brezplačnim dopustom in ne redukciji prejemkov na razpolago kredit, da lahko izrabijo v celoti svoj dopust. Nadejamo se, da bo direkcija ukrenila potrebne korake, da bi delavci dopust vsaj sedaj lahko izrabili.

ZAHVALA.

Podpisana se najlepše zahvaljujem vsem iz kurilnice Ljubljana I, ki so me po smrti mojega moža že v drugič izdatno podprli ter prispevali na nabiralno polo znesek 1150 Din.

Vsem iskrena hvala. Vdova Babičeva.

Naša dolžnost!

Kljub vedno se ponavljajočim poročilom o zbolšanju položaja, padanju brezposelnosti ter kljub napovedim, da bodo posledice gospodarske krize kmalu izginile, je delavstvo pod vedno hujšimi udarci novih redukcij. Znižavanje plač, brezplačni dopusti ter novi davki so privedli delavca na rob propada. Bolj kot kdaj prej pritiska breme kapitalizma na delavski razred.

Kaj mar kapitalizmu, če propada danes tisoče in tisoče delavskih družin za to, ker se je izvedla na eni strani racionalizacija v obratih, izredno pomnožila produkcija, na drugi strani pa vsled redukcij prejemkov in plač padel konsum vseh izdelkov. Kapitalist spravi svoje račune v ravnovesje ter pograbi svoj dobiček, pa čeprav morajo nove stotine delavcev nastopiti pot bede in pomanjkanja istočasno, ko se v drugih krajih uničujejo milijonske vrednosti samo da se obdrži cena blagu.

Vsakemu delavcu mora biti danes jasno, da je kapitalistični družab. red izboljšanja potreben, ako ga motrimo le s stališča človekoljubnosti, kar omogoča peščici privilegiranih brezskrbno življenje v vsem izobilju in to na račun delavskih mas, ki ne zaslužijo niti toliko, da bi mogle pokriti najnujnejše potrebščine.

Kmalu bo 20 let, kar so kapitalistična nasprotstva posameznih držav dovedla do svetovne vojne.

Kaj je nastalo iz parol, s katerimi je vladajoči razred tedaj delavce raznih držav nahujskal k bratomornemu pobijanju: delavca proti delavcu za interese in v korist razrednemu nasprotniku.

Zagotavljalo se je, da je bila ta vojska poslednja, ki naj naredi konec vsem nevarnostim za nove vojne.

Štirinajst let je preteklo od tedaj in danes se v vseh državah izda več za vojna oboroževanja, kot se je izdajalo pred svetovno vojno, v marsikateri državi je število oborožene vojske daleko povečano in vedno se znova neti medsebojno sovraštvo, ki naj dovede do izbruhov novih vojn.

Ali druga laž! Svetovna vojna naj bi po odstranitvi fevdalizma vzpostavila demokracijo.

Danes vlada že v celi vrsti držav fašistična diktatura, ki je odvzela delavskemu razredu zadnje pravice. Mednarodni bančni kapital izvaja svoj pritisk po celem svetu.

Svetovna vojna naj bi dvignila življenjske pogoje delavcev. Znan angleški državnik je na primer dejal, da naj postane Anglija obljubljena dežela, kjer bodo prebivali junaki. In sedaj po 14 letih? Ali ne vlada brezposelnost, lakota in pomanjkanje hujše kot kdaj prej v širokih delavskih masah?

Če premotrimo to lakoto in bedo na eni strani v taboru stotisočev izkoriščanih delavcev ter izobilje na drugi strani v taboru peščice privilegiranih posedujočih slojev, se nam nehote na prvi pogled zazdi, kot da bi bila vsa borba delavskega razreda in vse žrtve zaman, saj so rezultati vseh teh naporov danes ravno nasprotni onim zahtevam, ki so napisani v programu delavskega gibanja.

Vendar po točni ocenitvi položaja

uvidimo, da bi bilo napačno, če bi tako črno gledali ter vsled tega obupavali nad delavskim pokretom.

Odpor, na katerega zadeva danes delavsko gibanje, je izredno močan, spopadi in nasprotstva so iz dneva v dan težja in naš boj bo postajal vedno hujši in pomembnejši.

Kakor je beda v delavskih družinah velika, mirne duše lahko trdimo, da bi bila še večja, če bi se delavstvo udalo v svojo usodo, upalo na koncesije od strani poslodavcev ter brez boja zapuščalo svoje postojanke. Res, da so se v bojih marsikje delavske vrste razredčile, da je marsikateri malodušnež vrgel proč orožje, ali se celo postavil v službo razrednega nasprotnika proti lastnemu bratu, a ostali so neomajni vsi zavedni borci, ki postajajo vedno odločnejši. Vsi ti se zavedajo velikih nalog

delavskega razreda, zavedajo se, da se bliža odločilni trenutek z naglimi koraki in da nas mora ta trenutek najti pripravljen.

Borimo se danes proti izkoriščanju, proti izvajanju racionalizacije na račun delavstva, proti kapitalizmu in proti pripravljanju novih vojn!

Naša dolžnost je, da vse svoje sile porabimo za jačanje naših organizacij ne samo številčno, marveč tudi po razredni zavednosti in medsebojni solidarnosti, da delamo na združitvi prav vseh zatiranih in izkoriščanih v enotno fronto!

Če bomo na ta način prav vsi izpolnili svojo dolžnost, potem lahko mirnim srcem zremo v bodočnost, korakamo odločitvi nasproti.

Volitve v „Podporno društvo“.

O velikanski rutini zvezarjev za dosego krasnih rezultatov pri volitvah v one institucije, katere zvezarji sami vodijo, so se imeli železničarji že opetovano priliko prepričati povodom volitev v Nabavljalno zadrugo. Pri volitvah v Podporno društvo pa so mojstri volilnih rezultatov res prekosili samega sebe. Kako so se vršile volitve, je znano železničarjem v vseh večjih službenih edinicah. Naš savez pri teh volitvah ni javno nastopil in vsled tega tudi ne bomo razčlenjevali vseh umetnosti, ki jih zmoro zveza pri volitvah, marveč priobčimo v informaciji članom Podpornega društva eno izmed pritožb, ki so bile vložene proti volitvam:

Člana društva Urbič in Mozetič sta na pr. vložila na upravni odbor društva sledečo pritožbo:

Podpisani vlagamo v svojem imenu in v imenu velikega števila članov iz Ljubljane, okolice ter tudi iz ostalih volišč pritožbo proti delegatskim volitvam za občini zbor Podpornega društva ter predlagamo, da upravni odbor Podpornega društva skleni: Volitve, ki so se vršile dne 17. septembra 1933 se razveljavijo, ker so se vršile pri njih nepravilnosti in ker članstvo ni bilo pravilno obveščeno ne o spremembi pravil in tudi ne o razpisu ter načinu volitev.

Pritožbo utemeljujemo s sledečim: Pristojna politična oblast je baje potrdila spremembo pravil Podpornega društva. Dolžnost društva je, da o vsaki spremembi pravil, zlasti tako bistveni, kot je uvedbo delegatskih volitev, obvesti vse članstvo, ki je s to spremembo izgubilo pravico aktivnega sodelovanja na obnem zboru ter je prisiljeno to svojo pravico prenesti na omejeno število delegatov. Društvo do danes še ni obvestilo članstva o spremembi pravil, kar je gotovo bistven razlog za anuliranje volitev, ki so se izvršile ravno na podlagi spremenjenih pravil.

Dolžnost društva bi bila, da se ravna po dosedanjih praksi, na katero je bilo navajeno vse članstvo tekom dolge dobe let, da objavi razpis volitev potom objav po službenih edinicah, dalje v strokovnem časopisu in v dnevnikih. Najvažnejša je seveda objava potom službenih edinic, ker jo je članstvo navajeno. Ker društvo razpisa volitev ni objavilo, je veliko število članov zamudilo določene roke za prevzem glasovnic, za reklamacijo, odnosno se volitev sploh ni udeležilo, ker ni bilo o postopku poučeno. Poleg teh razlogov, ki zahtevajo razveljavljenje volitev, pa so se pri volitvah vršile velike nerednosti, vsled katerih se volitve morajo razveljaviti.

Glasovnice so delili od društva imenovani zaupniki ter odgovarja za njih poslovanje društvo. Kako so delili nekateri zaupniki glasovnice naj služi par primerov: Na progi Ljubljana-Brezovica je dobilo več članov društva za se in žene glasovnice proti podpisu in je bila na glasovnici že nalepljena kandidata lista. Isto se je izvršilo na volišču Rakek. Nekateri člani so te glasovnice zavrnili in čez par dni so dobili zopet druge glasovnice, seveda popolnoma nove. Vprašamo društvo, kako je mogoče, da so obstojale za enega in istega člana dvojne glasovnice, ker pomeni to poizkus potvarjanja uradnih tiskovin, kar je kaznjivo po obstoječem kazenskem zakonu ter že sam ta slučaj zadostuje za uvedbo sodniškega postopanja proti storilec in za društvo je zadosten razlog, da more volitve razveljaviti in ker ti slučajji dokazujejo možnosti manipulacij, določiti tak način dostave glasovnic, ki bo onemogočil vsake nepravilnosti.

Za več volišč imamo zbran konkreten material, da so uradni organi društva, ki jih je društvo imenovalo za razdelitev glasovnic in ki bi kot taki morali biti absolutno objektivni in nevtralni, pri razdeljevanju glasovnic takoj zahtevali od članov podpisane glasovnice nazaj, češ, da bodo že oni na mesto njih vse napravili in volili. Ta način volitev, kjer uradni organi takoj zbirajo glasovnice za eno stranko, bi je v obraz visoki objektivnosti in nepristranosti ter je dolžnost upravnega odbora, da iz tega izvaja konsekvence in volitve razveljavi, ker so uradni organi prekoračili odrejeni jim delokrog. Naloga zaupnika je bila razdeliti v imenu društva glasovnice in na to voditi

volitve, nikakor pa ti zaupniki niso smeli istočasno takoj pobirati glasovnice in celo pri uradnem poslu nagovarjali volilce, da naj puste kar tam glasovnice.

Evidence društva, na podlagi katerih so se delile glasovnice, so bile zelo pomanjkljive in je dosti članov zaman iskalo glasovnic ter se čudilo celo v društveni pisarni, ko se jim je tam zagotavljalo, da niso člani ter so na to le s težavo, ko so prinesli članske izkaznice dobili na roko pisane glasovnice. Vprašamo, kje so bile njihove prave glasovnice, ki so bile vendar za vsa volišča pripravljena in so morali zaupniki 8. septembra vse neizdane glasovnice vrniti nazaj. Kako, da g. Lipovšek, ki je v društvu delil po 8. septembru glasovnice, ni mogel dati gotovim članom iz enega in istega volišča glasovnice, med tem, ko je za druge člane iz istega volišča glasovnice že imel. Dejal je v takem slučaju, da naj pride čez par dni in čez par dni so bile glasovnice tam. Vprašamo, kje je bil del glasovnic iz enega in istega volišča (konkretno volišče ljubljanskih upokojencev) po 8. septembru?

Iz volišča XX. v Mariboru je bilo poslanih na vodstvo društva 143 reklamacij, katere imamo točno v evidenci, dobilo pa je do dneva volitev glasovnice le 21 reklamantov, 122 reklamacij je bilo do dneva volitev brezuspešnih. Na tem volišču je bilo skupno 1.198 volilnih upravičencev. Glasovalo je na tem volišču 1.121 volilcev, 122 oseb, ki so reklamirali, pa glasovnic niso dobili, ni moglo glasovati in je tako skupno število oddanih glasov in reklamirancev že 1.243, torej že 45 več, kot je bilo volilnih upravičencev. Okroglo 150 oseb pa sploh ni šlo po glasovnice in jih tudi ni reklamiralo. Od kod potem 1.121 volilcev, naj nam pojasni društveno vodstvo ter upamo, da bo na podlagi tega najbolj značilnega dokaza o načinu volitev, celokupne volitve razveljavilo.

Prosimo, da društvo na podlagi prednavedenega uvidi nepravilnosti izvršenih volitev ter sklene razveljavljenje istih posebno še, ker je za redni občini zbor, ki se vrši šele leta 1934 za pravilno izvedbo volitev zadosti časa. Na izrednem obnem zboru, ki je bil izposlovan še na podlagi starih pravil in ki naj sklepa o zaključkih zadnjega obnega zbora, ki jih člani osporavajo, itak ne bodo mogli nastopati delegati, marveč članstvo samo ter vsled tega ne more biti nobenega izgovora, da ponovnih volitev čas ne dopušča.

Upokojenci pozor!

Upokojenci morajo vsako leto predložiti dvakrat prijave za prejemanje draginskih doklad ter je sedaj rok za predložitev prijave 10. oktober. Opozarjamo vse upokojence, da te prijave sigurno predložijo, da ne bo nastal kak zastoje pri izplačevanju njihovih rodbinskih in draginskih doklad.

Dokumentov, ki so jih že priložili pri prijavi letos aprila meseca, sedaj ni treba še enkrat predlagati. Le v slučaju, da so se pri njih razmere spremenile (n. pr. da so se preselili iz vasi v mesto, kjer je sedež sreskega načelstva ali v Ljubljani, ali narobe, če so se poročili, da je bil med tem rojen otrok), morajo predložiti dotični dokument.

ŽELEZNIČARSKI KOLEDAR ZA 1934 IZIDE TE DNI.

V koledarju so objavljeni vsi najvažnejši predpisi ter izvlečki iz zakona o drž. prom. osebju delavskega pravilnika, pravilnika bolniškega fonda, dalje vozne ugodnosti in pokojninski predpisi.

Koledar bo slehernemu železničarju dober svetovalec glede njegovih pravic ter priporočamo prav vsem železničarjem, da si ga nabavijo potom podružnice Ujed. saveza železničarjev Jugoslavije.

Cena koledarju je le Din 10.—. Podružnice, ki koledarja še niso naročile, naj pošljejo svoja naročila centrali saveza najkasneje do 6. oktobra 1933.

Iz oblasnih sekretarijata.

IZBORI ZA RADNIČKE KOMORE.

Izbori skupštinara za Radničke Komore raspisani su za nedelju dne 29. oktobra o. g. Isti će se provesti po odredbama novog statuta, koji je izborni sistem ujednostavio i svima radnicima, koji su na dan raspisa izbora, t. j. dne 16. avgusta 1933., bili članovi ustanova osiguranja za bolest i uplatili prinos za Komoru, zajamčio neposredno i tajno glasačko pravo.

I ako su Radničke Komore klasne predstavnice sviju radnika, dakle i nas željezničara, ipak nama nije omogućeno sudjelovanje u izborima. Mi željezničari, naime, ne plaćamo prinos za Radničku Komoru, uslijed čega neimamo ni formalno pravo, da biramo ni da budemo izabrani. To je, kao što smo već naglasili, jedna velika nepravda: mi željezničari nismo članovi Radničkih Komora radi toga, što nebi htjeli, već radi toga, što nam se višim silama onemogućuje. Ma da neimamo pravo glasa i izberivosti prigodom tih izbora, mi ipak smatramo, da su Radničke Komore klasne predstavnice i nas željezničara.

Za izbore vlada kod radnika veliki interes. Kako i nebi! Tim izborima postići će se konačna konsolidacija prilika u Radničkim Komorama, koje — ma da postoje već punih 10 godina — još nisu imale neposredno izabranih uprava, radi čega i upravljanje tim ustanovama nije uvijek bilo najsigurnije. Skupštine i uprave, koje će proizaći iz slobodnih izbora, imati će sposobnosti za dobro upravljanje i preko njih doći će ove ustanove do ugleda i autoriteta, koji treba da imaju.

Pored tih dobrih strana, ovi izbori pokazuju i jednu slabu, na koju moramo svratiti pažnju: **klasne radničke organizacije ne idu u izbore jedinstveno, već podvojeno.** URSSJ za sebe i ORSJ za sebe. Ispitujući razloge tome doći ćemo do nepobitnog zaključka, da **krivicu za tu nesreću snosi jedino Opći radnički savez Jugoslavije u Zagrebu, kojem je na čelu Vilim Haramina.** Taj savez ne samo da nije htio jedinstva prigodom izbora, već stalno čini sve, da bude po strani i od jedinstvenog klasnog radničkog pokreta. Mi, stoga, preporučujemo, da se nigdje i nikako ne glasa za kandidate ovih dezertera, već svagdje za listu Ujedinjenog radničkog sindikalnog saveza Jugoslavije i s njim složnih radničkih organizacija.

VELIKA ŽELJEZNIČARSKA SKUPŠTINA U ZAGREBU.

Strahovita bijeda, u koju, uslijed malih zarada sve jače zapada desetina hiljada željezničkih radnika i njihovih porodica, ne smije se sakrivati. O njoj se mora javno govoriti, nju se mora manifestirati, kako bi mjerodavni za nju znali i bili upozoreni na poduzimanje mjera, da se nevolju smanji i odstrani. Svoje zlo radnici moraju dovesti na vrijeme do izražaja, da time skinu sa sebe svaku odgovornost, ako uslijed toga dodje do kakvih ekcesa ili do štete. Sutnjom i neiznašanjem svoje nevolje mogli bi doživjeti i to, da im se kaže: »Pa zašto niste rekli, da vam je zlo!«

Veliki radnički zbor, koji su održali radnici radionice, ložionice i sekcije dne 12. septembra o. god. u Zagrebu, imao je svrhu, da manifestira nevolju, u koju su ugurani sniženjem zarada i pogoršanim uslovima rada, te mnijenje radnika, na koji način se ta nevolja može odstraniti. U jednom i drugom zbor je bio iskren. Uvažujući njegove predloge, bilo bi pomognuto ne samo željezničkim radnicima, već i cjelokupnoj narodnoj privredi. **Samo put, na koji je ukazao ovaj veliki zbor, vodi poboljšanju!**

Ispred više od hiljadu prisutnih zbor je otvorio drug Kmet, predsjednik zagrebačke podružnice. Objasnio je situaciju, koja je uzrokovala saziv zbora i zamolio za mir i trezno raspravljanje. O radničkoj nevolji u ime radnika govorili su drugovi Weigand, Veseli i Mamlula. Iznjeli su je onakvu, kakva je: u radničkim stanovima već i krha nestaje! Ulazimo u zimu, koja će nas zateći bez drva, bez odijela, pa i bez hrane! Uvedeno je 7 satno vrijeme. — Dobro! Mi, željeznički radnici, sporazumni smo ti-

me; ali nekama nam se da zarade, sa kojima ćemo moći živjeti!

Za riječ se javio i poznati vodja žutih Vučković. Cim se pojavio na govorničkoj tribini, izbio je medju radnicima spontani revolt. Fuji — izdajca! Tome ne treba se čuditi. Vučković kao žutokljunaš predstavnik i eksponent je onih, koji su krivci za radničku nevolju. Gnjev medju čestitim ljudima morao je da izbije sam od sebe, jer oni ne podnose licemjera i špiona.

Poslednji govornik bio je drug Stanko, kojeg su sami radnici zamolili, da dodje na ovaj zbor i razloži prilike. Saslušan je sa najpunjom pažnjom. Kao vrlo dobar poznavao željezničarskih prilika, objasnio je najprije smisao novog radničkog pravilnika, koji u mnogim svojim odredbama naredjuje samo dužnosti, a ne garantuje i odgovarajuća prava. Obećanja, da će novim pravilnikom sve ranije nepravde biti ispravljene, propala su u vodu. Ne samo da ništa nije popravljeno, već je sve i pogoršano. Sadržaj nevolja, u koju su željeznički radnici bačeni, plod je loših odredbi sadanjenog pravilnika, kojim su i najgori postupci dobili svoju legalnost. Mi znamo i vjerujemo, da su budžetski prihodi podbacili; mi znamo, da se državne kase bore sa poteškoćama!

Razlaganja druga Stanka bila su nekoliko puta prekidana burom odobravanja. Jest, mi nismo krivi! Mi tražimo čovjeka dostojan život, tražimo odgovarajuću zaradu! Tražimo skraćnje radnog vremena! Neka se u posao vrte neuposleni! Pri koncu predložio je rezoluciju, koju su sakupljeni jednoglasno prihvatili. Rezolucija glasi:

Radnički i ložionički radnici Zagreba, sakupljeni na velikoj javnoj želj. skupštini konstatuju:

1. U toku posljednjih godina reduciranje su radničke zarade na najniži stepen te je zadnjom redukcijom (uvadjanjem 7 časovnog radnog vremena) bačeno 10.000 radničkih porodica u najveću bjeđinu, jer zarade nisu dovoljne ni za održavanje golog života, a pogotovo sada u početku škole i dolazeće zime prijeti njima gotova propast.

2. Da se sprovode odredbe postojećih zakona kao i pravilnika samo ondje, gdje se nalazu dužnosti, šta važi naročito za radničko osoblje, izvođenje radničkih prava pak se odriče sa motivacijom, da nema budžetske mogućnosti.

3. Da se sa najmjerodavnijih mjesta prigodom primanja ovogodišnjeg budžeta u parlamentu najsvečanije obećalo, da je budžet uravnotežan i da neće biti nužno provoditi novih redukcija.

4. Da se sa strane Ministarstva saobraćaja i Generalne direkcije radničkim organizacijama obećalo, da će se sva sporna pitanja kao i položaj radnika definitivno regulisati i poboljšati novim radničkim pravilnikom.

5. Da su bile sve dosadanje intervencije i predate rezolucije bez uspjeha, naprotiv produljilo se je pogoršavanjem već enako neizdržljivog položaja radničkog osoblja.

Skupština traži:

Da mjerodavni faktori poduzmu sve nužne mjere, da se osigura želj. radnicima i njihovim porodicama nužan minimum egzistencije.

Da se zagarantuje sprovođenje i onih odredbi zakona te pravilnika, koje predviđaju prava osoblja i najstrože postupi protiv onih faktora, koji te odredbe krše.

Da se postojeći socijalno-politički zakoni sprovadaju i kod državne željeznice te pristupi izboru radničkih povjerenika na osnovu zakona o zaštiti radnika, te formiranju autonomnog bolesničkog i penzijskog fonda.

Da se pristupi regulisanju radničkog položaja uz sudjelovanje željezničarske stručne organizacije: Ujedinjenog saveza željezničara.

Skupština se solidarizira i pozdravlja akciju međunarodnog proletarijata za uvođenje 6 satnog radnog vremena uz plate, koje odgovaraju minimumu egzistencije, te traži, da se rješenju pitanja besposlice i prevredne krize posveti sa strane Kr. Vlade najveća pažnja te — uz zarađnju privrednih i radničkih strukovnih organizacija — pristupi izradi zakona o uvođenju šestosatnog radnog dana bez smanjenja zarada, jer samo na taj način moguće je stotinu hiljada bespo-

slenih radnika opet uposliti u proizvodnom procesu i njihove porodice riješiti potpune propasti.

Radi uklanjanja dne 1. oktobra 1931. izvršene redukcije radničkih zarada i prava, skupština predlaže, da se sprovadja štednja i tamo, gdje se do sada nije provodila i to:

Da se ukine sve nepotrebne paušale, reprezentacione fondove, dalje sve subvencije za različita društva i organizacije, izuzev humanitarnih društava.

Da se dnevnicke narodnih poslanika kao i senatora isplaćuju samo za vrijeme zasjedanja parlamenta i senata.

Da se u cilju smanjenja besposlice izda poseban zakon, kojim bi se zabranilo dvo i više struko zaposlivanje, kao i istovremeno zaposlivanje muža i žene u državnoj službi.

Skupština konačno apeluje na mjerodavne, da se kod sprovođenja štednje pristupi redukcijama samo kod onih zarada, koja premašuje eksistenčni minimum.

Dužnost

svakoga člana saveza je, da pridobije bar jednoga novoga člana!

Sa industrijskih željeznica.

ANKETA ZA REGULISANJE RADNOG VREMENA.

Ministarstvo unutrašnjih poslova dostavilo je pod br. 34.092 od 2. septembra 1933. svim Banskim upravama slijedeće naredjenje:

»Ministarstvo saobraćaja aktom broj 17.243 od 29. avgusta o. g. dostavlja sledeće:

Ministarstvu saobraćaja potrebni su podatci o tome kako je regulisano radno vreme radnika zaposlenih kod privatnih saobraćajnih preduzeća danas, dok još nisu doneti propisi po § 6 stav 6 zakona o radnjama, odnosno zakona o zaštiti radnika radi saziva javne ankete odnosno definitivnog regulisanja toga pitanja u sporazumu sa zainteresovanim Ministarstvima i Komorama.

Zato mi je čast zamoliti Ministarstvo, da izvoli dostaviti propise izdate od strane samoupravnih saobraćajnih preduzeća i tela i od strane preduzetnika automobilskog i autobusnog prevoza u pogledu radnog vremena osoblja zaposlenih kod njih.

Hitno je.

Dostavlja se prednje s molbom, da se traženi podatci dostave neposredno Ministarstvu saobraćaja s pozivom na njegov broj.«

Izveštavamo o toj odluci Ministarstva unutrašnjih poslova sve industrijske željezničare sa napomenom, da je centralna uprava Saveza u sporazumu sa Radničkim komorama poduzela sve, da se odmah udovolji ovom traženju Ministarstva. Oblasni sekretarijat USZJ u Sarajevu sastaviće tačan izvještaj te ga dostaviti mjerodavnim instancama.

REGULISANJE RADNOG VREMENA ZA PRIVATNA SAOBRAĆAJNA PREDUZEĆA.

Na mnogobrojne intervencije našeg Saveza protiv neregulisanog vremena industrijskih željezničara, konačno je Ministarstvo saobraćaja zamolilo Ministarstvo unutrašnjih poslova, da bi naredilo svima Kraljevskim Banskim Upravama, da one zatraže od zainteresovanih podatke o radnom vremenu kod sviju privatnih saobraćajnih preduzeća.

Nakon prikupljenih podataka Ministarstvo saobraćaja će sazvati jednu zvaničnu anketu na kojoj će se definitivno regulisati ovo pitanje. Oblasni sekretarijat USZJ u Sarajevu, koji vodi poslove industrijskih željezničara, po primitku ove naredbe odmah je zatražio od sviju podružnica, platišta i povjereništava na teritoriju Vrbaski i Drinske Banovine da hitno pošalju ove podatke, kako bi se čim prije došlo do saziva dotične ankete.

VARAŽDIN.

Žalosni predstavnici organizacije.

Smanjenje radničkih zarada, koje je nastupilo kao posljedica skraćenog radnog vremena, teško nas je pogodilo. Nitko nije zadovoljan i jednodušni smo u tome, da se mora živo raditi na poboljšanju naših plaćevnih prilika. Na tome, ponavljamo, mora se raditi živo, ali ne tako, da pojedinci ili svi zajedno zapadnemo u još gore stanje.

Ovdješnji predstavnici žute organizacije ne misle i ne rade tako. Oni su čak izvršili intervenciju kod šefa ložionice i nemaju ništa protiv toga, da se otpušta jedan dio radnika, kako bi za preostale ostalo budžetskih sredstava, iz kojih bi im se produljilo i platilo radno vrijeme od po 10 i 12 sati. Šef ložionice, socijalno uvjodjan čovjek, odbio je ovo nisko traženje predstavnika žutih i uputio ih, da je radno vrijeme sniženo baš radi toga, da se spriječi otpuštanje radnika.

Iznosimo ovo pred željezničarsku javnost, koja neka zna, tko su žuti i na kakav način oni »brane« interese željezničkih radnika. Njima je glavno, da njima i njihovim prišepiteljama bude dobro, a raja neka crkne za plotom!

Radnik.

Nadamo se da će svi industrijski željezničari konačno uvidjeti, da je jedino putem jake organizacije moguće postići prava, koja im kao ljudima u društvu pripadaju. Jedino jaki i udruženi u svoj stručni Savez u USZJ biće u stanju, da prisile poslodavce, koji ih do skrajnosti izrabljuju, na poštivanje zakonskih odredaba, i zauzeti položaj i život koji dolikuje čovjeku. Od sada je potrebno, da još čvršće i agilnije radimo na podizanju našeg Saveza, jer se poslodavci pokoravaju samo sili, koju predstavljaju radnici združeni u svoje sindikalne organizacije.

Drugovi! Mi vas pozivamo na rad za jačanje organizacije i preko nje u borbu za bolji život.

Živila klasna svijest industrijskih željezničara!

Živio Ujedinjeni savez željezničara Jugoslavije!

Oblasni sekretarijat USZJ.
Sarajevo.

DRVAR.

Odmah posle održane skupštine podružnica našeg saveza te posle ankete industrijskih željezničara u Drvaru nastalo je medju industrijskim željezničarima veliko zanimanje za našu klasnu organizaciju jer su željezničari uvideli, da jedino putem jake jedinstvene željezničarske organizacije mogu postići bolje radne uslove te prava, koja će im osigurati život, koji dolikuje čovjeku. Veliki broj prijašnjih članova, koji su svojevremeno prekinuli članstvo, opet je obnovio članstvo.

Zahtjevi, koje je zaključila konferencija industrijskih željezničara predloženi su bili tako preduzeću, kao i Banskim upravama, nadležnim Ministarstvima te preduzimaju rrvodne instance našeg saveza sve potrebne mere, da čimpre dodje do realizovanja naših zahtjeva.

Već danas možemo svim »Šipadovim željezničarima« javiti, da smo u našoj borbi već polučili prve uspjehe i da će u najkraćem vremenu doći do pregovora za sklapanje kolektivnog ugovora. U narednom broju Željezničara donećemo opširan izvještaj o novo nastalom položaju, za danas pa pozivamo sve Šipadove željezničare na njihovu dužnost i to: da odmah pristupe u »Ujedinjeni savez željezničara Jugoslavije«.

Pokret željezničara u Banjoj Luci izvršen sa uspjehom.

Ob zaključku ovog broja »Željezničara« primili smo iz Banja Luke obavješć, da je potpisan radni ugovor sa preduzećem, koji stupa na snagu sa 15. septembrom 1933. Ovim ugovorom postignuta je povišica plata na željeznici za 10—40%. Tačni izvještaj objavićemo u narednom broju.

DRVAR.

Dne 8. sept. 1933 održali smo u Drvaru godišnju skupštinu podružn. USZJ sa dnevnim redom:

1. Izveštaj uprave o radu,
2. Izbor nove uprave,
3. Direktive za daljni rad nove uprave.

Predsjednik drug Slomović pozdravio je prisutne te otvorio skupštinu te je u ime odbora podneo izvještaj, iz kojeg objavljamo najvažnije:

Početkom rada našeg USZJ podružnice u Drvaru, kao i na celom teritorijumu Šipadove pruge 1929. god. naš Savez stvorio je podružnice u Drvaru, Oštrlju, Srnetici i Prijedoru, pored povjerenštava i platišta u svim mjestima gdje je to bilo potrebno. Podružnica u Drvaru koja je brojila preko 400 članova, razvila je svoju djelatnost na sve Šipadove pruge, tako da je u našem USZJ bilo organizovano sigurno 75% željezničara Šipadove željeznice, a sada treba konstatovati šta se desilo u toku jedne godine sa ovako jakom organizacijom, jer iskustva imadu da nam služe za naš budući rad, da budemo oprezniji u našem radu; stara poslovica kaže: iskustvo para vredi.

Drugovi željezničari mislili su momentalno stvoriti blago stanje, a kada im to odmah nije pošlo za rukom oni su onda zapustili svoju organizaciju tako da je naša podružnica u Drvaru ostala sa par drugova i postala pasivna preko jedne godine, što moramo konstatovati žalosnu činjenicu drugova željezničara, koji su bili pasivni kroz cijelu 1931. godinu, čekajući na milost i nemilost poslodavaca, i to baš onda kada su bili organizaciono jaki.

Mi trebamo da jednom za uvijek znamo, da poslodavac štiti samo svoje interese, nikako naše. Naše interese pozvani smo mi sami da ih štitimo putem jake organizacije USZJ, gdje je jedino nama mjesto, u kome imamo da se borimo rame uz rame, za naša prava i bolju budućnost nas i naše podružnice. Baš onda kada smo bili jaki u mjesto da smo išli napred mi smo otišli na svoju štetu stranputicom i zapustili svoju organizaciju i što se posle desilo naša nemarnost skupo nas je stala. Poslodavac je dabome uvidio našu slabost i iskoristio priliku prošle godine službenim nalogom br. 7. Da ne bi opširno govorio o tom nalogu, vjerujem da ga svaki željezničar ima pred očima.

Istina odmah po navali poslodavca dato nam je dovoljno povoda, te smo vidjeli da bez organizacije nama nema spasa. U toku 1932. g. ponova smo se skupili u našu podružnicu USZJ u Drvaru, te počeli sa novim radom. Tako smo 10. marta 1932. god. održali sastanak i izabrali odbor za nastavljanje rada naše podružnice i taj odbor upotrebio je sve sile te je pomoću svih svjesnih željezničara, otpočeo sa radom na poboljšanju svih Šipadovih željezničara. Tako smo 15. maja 1932. god. uzeli učešća na anketi u Banjaluci, po incijativi USZJ na kojoj su se tretirala važna pitanja svih industrijskih željezničara u Bosni.

15. juna pr. god. održali smo skupštinu na kojoj je izabrana stalna Uprava podružnice, koja je počela aktivno sa radom.

Kroz ovo vrijeme održali smo 30 odborskih sjednica, 6 širih sastanaka, isto tako smo održali sastanke po pruži po želji drugova za pruge.

Učestvovali smo na našem »kongresu« 15. augusta pr. god., kao i u deputaciji 3. septembra pr. god. u Beogradu kod nadležnih ministarstva. Dva puta smo tražili od Šipada pregovore za sklapanje kolektivnog ugovora, od čega Šipad bježi kao davo od krsta.

Takoder smo učestvovali u izboru radničkih povjerenika za ovu god. sporazumno sa

drugarskom podružnicom ORSA u Drvaru. Zahvaljujući svesti naših drugova izišli smo ka apsolutni pobjedi.

Pored svih poteškoća i smetnja koje nam se iz dana u dan nameću, naša podružnička uprava ipak je uspjela uz pripomoć svjesnih drugova željezničara da stvori prilično jaku našu podružnicu, što smatramo da će i u buduće drugovi željezničari ceniti svoj savez i neće dozvoliti da oslabi.

Agilnim radom naše organizacije i povjerenika, uspjeli smo da su prošle godine drugovi kočničari dobili bunde, ložaci plava radna odijela. Također smo uspjeli sniziti cijenu režijske vožnje za preko 65%. Ali glavni je uspjeh bio taj, da smo ukočili poslodavca od daljnje njegove nemilosrdne navale. Kratko rečeno imali smo lijepih uspjeha. Uprava je radila ne žaleći ni malo truda za poboljšanje našeg lošeg položaja, u toliko koliko je imala potpore od samih članova.

Pored već napomenutih dužnosti održali smo našu redovnu godišnju zabavu koja je prošla sa dobrim uspjehom; kao i jedno sijelo. Za cijelo ovo vreme rada primili smo 83. dopisa, a otpremili 177.

Najnovija akcija koju smo poduzeli jeste, što smo održali uspjeli »konferenciju« Šipadovih željezničara 27. pr. mj. u Drvaru, što je bez sumnje i vama poznat rad i zahtevi iste.

Mi imamo djelo započeto i treba da ga dokončamo, a to ćemo učiniti, ako budemo jedinstveni, samo putem našega USZJ. Zato svi u savez boriti se za svoj opstanak. Koliko snage, toliko ćemo imati i prava.

Za tim je drug N. Šobot podneo izvještaj finansijskog djelovanja te je posle izvještaja nadzornog odbora skupština sve izvještaje u cijelosti sa odobravanjem jednoglasno prihvatila.

U novu upravu bili su jednoglasno izabrani slijedeći drugovi:

za predsjednika: Danilo Slomović, limar;

za potpredsjednika: Nikola Rodić, strojovodja,

za sekretara: Vojislav Bajić, bravar,

za II. sekretara: Marko Radujko, vozovodja,

za blagajnika: Nikola Šobot, vozovodja,

za II. blagajnika: Josip Tratnik, strojovodja;

odbornici: Mičo Bursać, ložac; Pero Zorić, kočničar; Pero Sarić, kočničar;

Ilija Grbić, kovač; Djuro Željkić, lož. pom. radnik;

nadzorni odbor: Ivica Korbar, strojovodja; Lazar Babić, stolar; Jovo Grujić, kočničar; Dragutin Reinhard, strojovodja i Trivun Balaban, bravar.

Posle izbora govorili su drug Slomović, Šobot, Petraković, Grubor i drugi opširno o potrebi organizacije te akciji, koju će morati podružnica voditi, da se čimpre sprovede važne zaključke konferencije Šipadovih željezničara. Svi željezničari moraju biti pripravljeni za slučaj negativnog odgovora za daljnu energičnu akciju.

Nakon šire diskusije skupština je bila zaključena sa pozivom svim željezničarima Šipadovih pruga, da pristupe u klasnu željezničarsku organizaciju »Ujedinjeni savez željezničara«, putem koje će priboriti svoja prava.

Dopisi.

MARIBOR.

Petintrideset let je zvesto služil upravi, 28 let je plaćeval prispjevke za starostno zavarovanje, peza 66 let ga upogiba šibkega in izmorgana v tej dolgi, zvesti službi, v kateri je imel vedno pred očmi le interese službe. Kolajne in posebne denarne nagrade so dobivali pod prejšnjo južno železnico taki veterani, danes pa je dobil ta v službi popolnoma izrabljeni železničar odpust iz službe, ker je prekoračil starostno dobo, čujte in strmite: — brez pravice na penzijo po zakonu o drž. pom. osobju! Saj je to nemogoče, trdi in še vedno upa na pravičnost pri delodajalcu, da ga ne bo pustil zadnje leto življenja poginjati na ulici, da ne bo dopustil, da bi bil navezan na miloščno dobrih ljudi...

Hlapec Jernej išče pravico, išče kraj, kjer bi se na starost vlegel in užival sadove 35letnega napornega dela!

NOVO MESTO.

Na postaji Novo mesto je vlakospremnos obseje leta in leta molčalo in se tolažilo, da bo že boljše, ali žali bog, da je leto za letom slabše.

Dne 15. maja je stopil novi vozni red v veljavo, katerega se je vlakospremnos veselilo, ker je bilo vedno tolaženo, da bo z novim voznim redom vse boljše, saj je direkcija obljubila, da pošlje v Novo mesto 12 mož. Ali dosedaj jih je dobila postaja sa-

mo 5 mož in manjka 7 obljubljenih mož, da bi bil stalež poln, kakor je določen od direkcije.

Poleg tega so posamezni še bolani, nekateri že čakajo čez leto dni na upokojitev in od vlakospremnega osobja se pošiljajo na druge postaje nadomestovat kretnike, tako, da manjka po 15 mož.

Po razporedu, ki ga je direkcija odobrila, ima vlakospremnos osobje 2 turnusa. V osebni turnus je dovoljenih 5 skupin in jim znesse služba 36% in direkcija jim je odobrila dva prosta dneva na mesec.

Tovorne skupine so po razporedu 4 dovoljene ali turnus s 4 skupinami je trajal samo 2 dni, tretji dan je bila že četrta skupina vsled pomanjkanja osobja razpuščena in vozijo samo 3 skupine, ki jim znesse služba 39%.

Osobje je vsaki dan v službi in ne dobi prostega dneva, še manj pa letni odmor, da bi se odpočilo.

Stroj se mora v gotovem času poslati v revizijo, se ga mora toliko časa ugasniti, da se ga opere, osnaži in namaže, boljše pa človek rabi prosti dan, da se odpočije.

Obžalujemo gospoda načelnika postaje, ker njegovo stališče je res težko, osobje zahteva od njega proste dneve, ki jih vsled pomanjkanja osobja ne more dati, od letnega odmora pa govora ni, da bi ga kateri dobil.

Prosimo merodajne gospode na direkciji,

posebno pa prosimo gospoda direktorja, da pusti to stvar preiskati in ukrene potrebno, da bo osobje prišlo do svojih pravic.

Ker je osobje skozi cele mesece vsaki dan v službi, nima ne enega dneva, da bi se odpočilo, zraven se pa še zahteva, da se šola obiše 4 krat na mesec, je to nevzdržljivo, zato postaja bolano, trpi ostalo še zdravo osobje. Ker ni nadomestnikov, mora še ostalo osobje še več službe vršiti, zato postaja nezadovoljstvo med osobjem in zgubi še ono veselje za službo delati.

Prosimo, da direkcija pošlje v Novo mesto manjkajoče osobje ali pa dá postaji dovoljenje, da vzame nazaj v službo vse lanske leto odpuščene zavirače.

Vlakospremnik.

DVOJNA MERA.

Pri progovni sekciji na Jesenicah se posoja progovne delavce neprestano od enega progovnega mojstra k drugemu. Odsotnost od doma traje pri današnji slabi hrani, ko si delavec ne more privoščiti niti kruha in pri skrajno nezadostni obleki, mnogokrat po štirinajst ur. Tudi čuvajske namestnike se pošlje v službo izven teritorija domačega progovnega mojstra, in to vse, ne da bi se jih izplačala kaka dnevnic. V dneh 1., 2. in 3. maja so bili zaposleni progovni delavci od progovnega mojstra z Jesenic in Dovjega pri izmenjavi kretnic v postaji Kranjska gora. Ker pa niso dobili izplačanil po zakonu jim pripadajočih dnevnic, so poslali dne 1. julija Direkciji drž. železnic v Ljubljani sledečo vlogo:

Direkcija drž. železnic, gradbeno odeljenje Ljubljana.

Podpisani progovni delavci, zaposleni v območju progovnega mojstra na Jesenicah, prosimo, da se nam za dne 1., 2. in 3. maja 1933 izplačajo dnevnic za potovanje v smislu čl. 1—3 poglavja VIII pravilnika o pomožnem osobju, ter opiramo svojo prošnjo na sledeče:

V gori navedenih dneh smo delali v Kranjski gori na izmenjavi kretnic. V smislu čl. 1. delavskega pravilnika se razume za progovne delavce kot mesto rednega dela cel teritorij pristojnega progovnega mojstra. Ker smo delali nad tri kilometre izven tega teritorija, nam pripadajo dnevnic za potovanje ter prosimo, da se nam navedene dnevnic izplačajo.

Jesenice, dne 1. julija 1933.

V trdni veri, da direkcija, če bo smatrala zahtevo delavstva za upravičeno, izplača dnevnic vsem prizadetim delavcem, je podpisalo vlogo le par delavcev, a večina prizadetih pa vloge ni podpisalo. Na to vlogo niso dobili delavci v roke nobene rešitve, pač pa je obvestil g. progovni mojster Gorup v sredi avgusta na vlogi podpisane delavce, da bodo dobili za navedene tri dni polovične dnevnic. Pripomnil pa je, da se jih bo v drugič, če se jih bo poslalo na delo izven domačega teritorija, poprej vprašalo, če gredo brez dnevnic. V nasprotnem slučaju se jih pošlje na brezplačni dopust, a v kraju dela pa se najamejo pogodbeni delavci. Pri izplačilu dne 1. septembra so dobili delavci, podpisani na vlogi, izplačane polovične dnevnic za navedene dneve. A drugi, kateri vloge niso podpisali, niso dobili nič. Ker pa dnevnic po delavskem pravilniku pritičejo vsem, ne da bi morali te zahtevati s posebno vlogo, apeliramo na merodajne faktorje, da se ta nedostatek popravi in se izplačajo dnevnic vsem delavcem, kateri so bili pozvani na delo v navedenih dneh v Kranjsko goro izven svojega teritorija.

ZAHVALA.

Podpisana vdova po umrlem Jeršič Ivanu, se najtopleje zahvaljujem Ujedinj. savezu železničarjev Jugoslavije za podeljeno mi posmrtnino v znesku 600 Din, katere sem hvaležno prejela.

Marija Jeršič, Brežice.

ZAHVALA.

Najiskreneje se zahvaljujem vsem uslužbenecem postaje Ljubljana glavni kolodvor, ki so prispevali k znesku Din 728.75, ter me s to podporo izdatno podprli v najtežjih dnevih po smrti mojega moža.

Brezigar Apolonija, vdova po zvaničniku II. kat.

SODRUG ALI SI ŽE PORAVNAL NAROČNINO!

Cestni železničarji.

ZA UREDITEV DELOVNEGA ČASA.

Kljub dejstvu, da pragmatika cestnih železničarjev predvideva ureditev delovnega časa s posebnim pravilnikom, ki postane sestaven del pragmatike in je ta odredba v veljavi že od 1. januarja 1931. dalje, do danes upravni svet cestne železnice še ni našel primerne časa, da bi ta pravilnik izdelal. Naš savez je že povodom zadnjih dveh občinskih zborov predložil družbi in posameznim funkcionarjem družbe izdelan načrt o ureditvi delovnega časa na podlagi osemurnika, vendar doslej žal brezuspešno.

Ker pri lokalnih faktorjih nismo našli razumevanja, se je Savez obrnil tudi na višje instance zlasti še z ozirom na določbo zakona o zaščiti delavcev, ki predvideva ureditev delovnega časa pri privatnih prometnih podjetjih s posebno naredbo.

Začetkom septembra je izdalo Ministrstvo notranjih zadev na podlagi vloge Ministrstva za promet na vse banke uprave poziv, da muno pošljejo ves material o dosedanjih ureditvi delovnega časa pri privatnih prometnih podjetjih, da se bo čimpreje sklicala anketa za definitivno ureditev delovnega časa.

Naš savez je takoj zbral ves potreben material ter ga obenem z našim načrtom za ureditev delovnega časa odstopil merodajnim instancam. Upajmo, da bo končno veljavno tudi za cestne železničarje delovni čas res definitivno urejen.

VOLITVE V DELAVSKO ZBORNICO.

Dne 21. in 22. oktobra se bodo vršile volitve v Delavsko zbornico. Šestdeset delegatov volijo ta dan delavci in nameščenci v ločenih skupinah v ta javni zavod, ki ima namen zaščiti pravice nameščencev in delavcev ter se bojevati za socialno-politično zakonodajo meznega naroda. Delavska skupina voli petdeset delegatov, nameščenska deset ter vsaka skupina še toliko namestnikov.

Delavske zbornice imajo namen zastopati

le interese delavcev in nameščencev.

Tako kakor imajo industriji, trgovci, tovarnarji svoje zbornice, v katerih čuvajo svoje privilegije, zvišujejo cene produktom in po načrtu privijajo mezde navzdol ter se bore za odpravo delavskega in nameščenskega prava, tako imajo Delavske zbornice nalogo, da proti takim podjetniškim nakanam vlagajo svoje veto, sklicujoč se na pravične zahteve organizacij delavcev in nameščencev.

Ta važna dejstva morajo imeti na dan volitev vsi zavedni in svojih pravic se zavedajoči volilci. To morajo imeti pred očmi tudi vsi cestni železničarji.

Cestni železničarji bodo volili na posebnem volišču, in sicer v Remizi že v soboto dne 21. oktobra. Tedaj je dolžnost vseh cestnih železničarjev, da volijo z rdečo glasovnico in oddajo s tem svoj glas za listo Strokovne komisije, v kateri je včlanjen tudi naš savez.

Solidarnost in disciplina delavstva je bila vedno najboljši barometer za delavsko zavednost. Edino zavedna solidarnost in disciplina vsega delavstva bo tudi dovolj jasna njega volja, kateri mora slediti popolna zmaga v Delavski zbornici. Samo takrat bodo interesi cestnih železničarjev dovolj čuvani!

IZPLAČANE POSMRRTNINE PO UMRILIH ČLANIH SAVEZA.

V času od 1. julija 1933 je centrala saveza izplačala rodbinam umrlih članov sledeče posmrtnine:

Po umrlem Jančar Simonu, Maribor, 500 Din; po umrlem Hribar Vidu, Zagreb, 300 Din; po umrlem Schauritsch Andreju, Maribor, 500 Din; po umrlem Franče Francu, Pragersko, 200 Din; po umrlem Močilnikar Josipu, Ljubljana, 300 Din; po umrlem Jakopčević Matu, Sisak, 200 Din; po umrlem Brezigar Francu, Ljubljana, 700 Din; po umrlem Mivšek Ivanu, Borovnica, 800 Din; po umrlem Trošč Ivanu, Ljubljana, 800 Din.

USZJ.